

ALGEMEEN BESTUUR

Vergadering d.d.:	26 augustus 2020	Agendapunt:	J-1401
Betreft:	Besluitvormend	Programma:	2. Voldoende en gezond water
Portefeuillehouder:	Tameling		
Route:	DB-AB		

Onderwerp

Ontwerp KRW-maatregelenpakket 2022-2027

Bijlagen

1. Notitie Kaderrichtlijn Water Noorderzijvest 2022-2027
2. Afstemmingsnota Rijn Noord, Nedereems en Eems-Dollard 2022-2027

HET ALGEMEEN BESTUUR BESLUIT:

1. het ontwerp KRW-maatregelenpakket 2022-2027 vast te stellen
2. de aanpassingen aan de KRW- waterlichamen vast te stellen

Inleiding

Op 24 juni 2020 is het Algemeen Bestuur geïnformeerd over het ontwerp-maatregelenpakket voor de realisatie van de KRW doelen 2027. De voorgestelde maatregelen per oppervlaktewaterlichaam en een indicatie van kosten zijn beschreven in de Notitie Kaderrichtlijn Water Planperiode 2022-2027 Waterschap Noorderzijvest (bijlage 1). Het AB wordt gevraagd het ontwerp KRW-maatregelenpakket vast te stellen, zodat het Rijk dit op kan nemen in de ontwerp-stroomgebiedbeheerplannen Rijn Noord en Nedereems. Deze moeten eind 2020 in ontwerp klaar zijn. De ontwerp- stroomgebiedbeheerplannen komen in de eerste helft van 2021 ter inzage te liggen. Na eventuele aanpassingen naar aanleiding van ingediende zienswijzen, krijgt u in het najaar 2021 het verzoek het definitieve maatregelenpakket vast te stellen.

Beoogd effect

Met het vaststellen van het ontwerp KRW-maatregelenpakket 2022-2027 geeft het waterschap Noorderzijvest invulling aan de verplichting om de KRW uit te voeren. Met de maatregelen wordt in acht van de vijftien waterlichamen het vastgestelde KRW doel, het Goed Ecologisch Potentieel (GEP), in 2027 behaald. In de overige zeven waterlichamen worden alle maatregelen getroffen die mogelijk en uitvoerbaar zijn om het GEP in 2027 te kunnen benaderen.

Argumenten

1.1 Zorg voor gezond en schoon water is een kerntaak van het waterschap

De KRW-maatregelen zijn nodig om de waterkwaliteitsdoelen te halen. Het waterschap verricht ook andere activiteiten die bijdragen aan schoon en gezond water. Hierbij gaat het onder andere om maatregelen in beheer en onderhoud van watersystemen, baggeren, handhaving en optimalisaties van RWZI's. Bij het bepalen van de mate waarin de KRW-

doelen worden bereikt in 2027, hebben we waar mogelijk rekening gehouden met deze maatregelen. De maatregelen in het ontwerp KRW-maatregelenpakket zijn nodig omdat we met alleen de reguliere activiteiten de KRW-doelen niet bereiken.

1.2 Het waterschap voldoet aan de wettelijke eisen voor de KRW-planherziening

De KRW verplicht tot het eens in de zes jaar opstellen van een KRW-maatregelenpakket (art. 11, KRW), zodat de doelen in 2027 gehaald kunnen worden.

In 2020 hebben we het voorgeschreven gebiedsproces gehouden voor de stakeholders in het beheergebied van het waterschap. Begin 2021 wordt het resultaat van het gebiedsproces, het ontwerp maatregelenpakket, ter inzage gelegd. Hiermee voldoet het waterschap aan art. 13, 14 en 15 (publieke participatie en inspraak) van de KRW.

1.3 Vaststelling van deze notitie betekent ook vaststelling KRW-factsheets

De KRW schrijft voor dat in factsheets per waterlichaam de huidige situatie, de doelen en de maatregelen om de doelen te bereiken worden vastgelegd. Het Algemeen Bestuur moet deze factsheets vaststellen. De landelijk voorgeschreven geactualiseerde formats zijn nog niet beschikbaar. Daarom is het niet mogelijk om deze vaststelling tegelijkertijd met het besluit over het ontwerp-maatregelenpakket te nemen. De beschrijving in bijlage 1 per waterlichaam is een samenvatting van de inhoud van de factsheets. Door goedkeuring aan de inhoud van deze notitie te geven, stelt het AB in feite ook de factsheets vast. Bij de besluitvorming over het definitieve maatregelenpakket in 2021 zijn deze factsheets wel beschikbaar.

1.4 De uitvoering van maatregelen is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van partijen

De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de maatregelen in het ontwerp-maatregelenpakket ligt niet uitsluitend bij het waterschap. Provincies, gemeenten, belangenorganisaties en ondernemers hebben daarin ook een (financiële) verantwoordelijkheid. Deze partijen hebben we via gebiedsprocessen geraadpleegd. Net als in voorgaande perioden zullen we in de periode van uitvoering (2022-2027) via de bestuurlijke en ambtelijke regionale overleggen gezamenlijk blijven optrekken. Bijlage 1 geeft een overzicht van de maatregelen die tot de verantwoordelijkheid van het waterschap horen en de maatregelen die derden moeten uitvoeren.

1.5 De KRW-maatregelen zijn onderdeel van een integrale programmering

Op basis van een integrale programmering hebben we voor de uitvoering gekozen om waar mogelijk werk met werk te maken en meerdere doelen te realiseren. Zo zullen we de aanpak van oeverbeschoeiing zoveel mogelijk afstemmen op de aanleg van natuurvriendelijke oevers. Ook het baggerprogramma voeren we uit in samenhang met de KRW-maatregelen. Bij maatregelen voor de inrichting van het watersysteem nemen we KRW-maatregelen op als onderdeel van het project. Dit betekent dat we op basis van een integrale programmering bepaalde maatregelen zullen en kunnen verschuiven. Daarnaast leveren maatregelen voortvloeiend uit programma's zoals Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, Deltaplan Agrarisch Waterbeheer en Natuur Netwerk Nederland een positieve bijdrage aan de waterkwaliteit in ons gebied. Ook met de partners die deze programma's uitvoeren trekken we samen op.

Risico's & Kanttekeningen

1.1 De (ecologische) effecten van maatregelen zijn voor een deel onzeker

Uit de notitie Kaderrichtlijn Water Noorderzijlvest 2022-2027 blijkt dat er veel bekend is over onze waterkwaliteit. Maar ook dat we niet voor alle parameters nauwkeurig kunnen bepalen wat op welke termijn het effect van de gekozen maatregelen zal zijn. Dit speelt bij alle Europese landen. Voor met name het kunnen bepalen van ecologische effecten ligt de oorzaak voor deze onzekerheid in de natuurlijke variatie, traag reagerende ecosystemen en klimaatverandering. Hierdoor is het ook mogelijk dat effecten van maatregelen pas na 2027 te zien zijn. De KRW staat dit toe zolang de maatregelen maar voor 2027 uitgevoerd zijn.

1.2 We halen het GEP niet altijd

Op basis van de huidige kennis kunnen we voldoende onderbouwen dat we met de nu voorgestelde maatregelen in acht van de vijftien waterlichamen het GEP kunnen halen. Voor zeven oppervlaktewaterlichamen kunnen we het GEP in 2027 waarschijnlijk niet halen. Daarbij gaat het veelal om één parameter die we niet halen. Door nu wel alle mogelijke maatregelen uit te voeren, kunnen we in 2027 aantonen dat het waterschap er alles aan heeft gedaan om het GEP te halen. Blijkt dan dat we het GEP inderdaad niet hebben gehaald, dan hebben we voldoende argumentatie voor een wettelijk toegestane verlaging van het GEP. We doen nu geen technische aanpassingen naar een GEP dat we zeker halen om te voorkomen dat de ambitie lager wordt.

1.3. Kosten derden zijn geen onderdeel van de ramingen

Het KRW-maatregelenpakket omvat alle maatregelen die nodig zijn om de KRW-doelen 2027 te bereiken. Een deel van de verantwoordelijkheid en kosten ligt echter bij andere partijen. De kosten voor derden zijn apart aangegeven in de notitie in bijlage 1. Als blijkt dat derden de uitvoering van de maatregelen niet oppakken, komt het bereiken van de doelen in 2027 in gevaar. Dat kan het waterschap dan niet worden verweten. De verantwoordelijkheid voor het bereiken van het GEP ligt bij de provincies.

1.4 Een raming geeft onzekerheden in kosten

De raming van kosten is gebaseerd op huidige inzichten, kengetallen en stuksprijzen, afgeleid uit diverse landelijke en eigen data. In de voorbereiding van de uitvoering komen we tot steeds nadere detaillering. Uit ervaring blijkt dat kosten anders uitpakken. Daar staat tegenover dat zich subsidiemogelijkheden zullen aandienen, die nu nog niet in beeld zijn. Alles maakt dat de overzichten van kosten in de bijlage een indicatie zijn. De komende jaren kunt u via programmering en kredietverlening sturen op deze uitgaven.

1.5 Toekomstige haalbaarheid en uitvoerbaarheid zijn voor een deel onzeker

De uitvoering van de maatregel is ergens binnen de periode 2022-2027 gepland. Op dat moment kan blijken dat nieuwe ontwikkelingen, omgevingskenmerken en draagvlak invloed

hebben op de haalbaarheid en uitvoerbaarheid de nu voorgestelde maatregel. Door nu al goed de omgeving te betrekken bij het KRW-proces proberen we dit risico te beperken.

1.6 Het niet halen van het GEP doordat we maatregelen niet uitgevoerd hebben kan in 2027 leiden tot boetes

De KRW kent een resultaatsverplichting. Indien de doelen niet gehaald worden riskeren lidstaten boetes. Deze kunnen doorberekend worden naar lagere overheden. Indien alle afgesproken maatregelen wel zijn uitgevoerd, maar het GEP is niet gehaald, dan is er in 2027 nog een mogelijkheid tot doelverlaging, waarmee boetes voorkomen kunnen worden.

Financiën

Voor de uitvoering van het maatregelenpakket is nu maximaal 53 Mln. geraamd. In de begroting van het waterschap is al voor 9 Mln. aan maatregelen opgenomen. Dit betreft met name het kwaliteitsbaggeren.

Van de resterende 44 Mln. moet 19 Mln. door derden worden opgebracht.

Wanneer na bestuurlijk vaststelling de bijdragen van derden beschikbaar komen, zal circa € 25 Mln. ten laste van het waterschap komen. Dit komt neer op gemiddeld ruim 4 miljoen euro per jaar gedurende 6 jaren. Deze kosten worden meegenomen in het jaarplan 2021 inclusief een meerjarenraming.

Kosten voor maatregelen voor het Paterswoldsemeer zijn hierin niet meegenomen. Het maatregelenpakket voor het Paterswoldsemeer wordt apart aan het AB voorgelegd.

Tabel 1 Geraamde budgetten ontwerp-KRW-maatregelenpakket 2022 – 2027 in euro's

Type maatregel	Raming kosten (1.000.000 €)	Kosten NZV (1.000.000 €)	Derden (1.000.000 €)
Inrichtings- en fysieke maatregelen	17,2	17,2	0
Emissiereductiemaatregelen	25,8	6,5	19,3
Kennis- en beheermaatregelen	1,7	1,6	0,1
Totaal	44,7	25,3	19,4

Communicatie

De uitvoering van de KRW vindt plaats op het niveau van deelstroomgebieden. Noord-Nederland is gesitueerd in de deelstroomgebieden Rijn-Noord, Nedereems en Eems-Dollard. In Noord-Nederland vindt een intensieve samenwerking plaats met de andere overheden en stakeholders, onder andere door een gezamenlijk gebiedsproces. De formele ambtelijke en bestuurlijke afstemming gebeurt in respectievelijk het Regionaal Ambtelijk Overleg (RAO) en

het Regionaal Bestuurlijk Overleg (RBO). Voor de afstemming rondom de KRW in de deelstroomgebieden in Noord-Nederland is een gezamenlijke 'Ontwerp afstemmingsnota schoon en gezond water Noord-Nederland' opgesteld.

Na de zomer gaan we het gebied in om onze maatregelen met ingelanden te bespreken en zo het draagvlak te vergroten.

Uitvoering

Na vaststelling van het ontwerp-maatregelpakket gaan we opnieuw een gebiedsproces starten met als doel om de maatregelen te detailleren, inzicht te krijgen in koppelkansen en draagvlak. In samenwerking met de waterpartners en de stakeholders gaan we vanaf 2022 aan de slag met de uitwerking van de maatregelen.

De planning voor de herziening van de stroomgebiedbeheerplannen en de actualisatie van de KRW-factsheets staat in onderstaande tabel.

Tabel 2. Planning KRW-planherziening

Onderdeel	Datum
Vaststellen ontwerp Maatregelenpakket Noorderzijlvest door AB	26 augustus 2020
Vaststellen ontwerp Stroomgebiedbeheerplannen door Gedeputeerde	november 2020
Terinzagelegging ontwerp Stroomgebiedbeheerplannen (6 weken)	tussen 22 maart en 21 september 2021
Inspraakreacties verwerken	2e helft 2021
Vaststellen definitieve Stroomgebiedbeheerplannen door Provinciale	Uiterlijk Q1 2022
Vaststellen definitieve Stroomgebiedbeheerplannen door het kabinet	Q1 2022